

Dagsbrún. Lög félagsins, frumvarp. Einnig eru þar reglur um kjör deildarstjóra og fulltrúa

Bjarni Benediktsson – Verkamannafélagið Dagsbrún. Lög félagsins, frumvarp. Einnig eru þar reglur um kjör deildarstjóra og fulltrúa -

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Stjórnmalamaðurinn
Askja 2-6, Örk 2

©Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Verkamannafélagsins "Dagsbrún".

Frumvarp.

I. Nafn og undæmi.

1. gr.

Félagið heitir "Verkamannafélagið Dagsbrún" og nær starfssvið þess yfir Reykjavíkurlögsagnarundæmi og Seltjarnarnesshrepp.

II. Tilgangur.

2. gr.

Tilgangur félagsins er sá, að styðja og efla hag félagsmanna og menningu, á þann hátt, sem kostur er á, meðal annars með því að ákveða vinnutíma, kaupgjald, vinnuskilmála, tryggja öryggi við vinnu, og stuðla að því að verkalýðurinn taki sjálfstæðan þátt í stjórnmálum lands og bæjarfélags í samræmi við önnur verkalýðsfélög fyrir hagsmunamálum verkalýðsins.

III. Skyldur og réttindi.

3. gr.

Sérhver daglaunamaður og verkamaður getur sótt um að verða meðlimur félagsins, ef hann er:

1. Fullra 16 ára að aldri.
2. Fær til allrar algengrar erfiðisvinnu.

4. gr.

Sá, er verða vill meðlimur félagsins samkv. 3. gr., verður að senda formanni skriflega viðtökubeiðni með árituðum meðmælum tveggja félagsmanna, en formaður ber hana undir atkvæði á trúnaðarráðsfundi. Verði meirihluti atkvæða á fundinum með beiðninni er innsækjandi orðinn löglegur meðlimur félagsins, enda hafi hann þá greitt 5 kr. inngangseyri.

Hafi manni verið synjað um viðtöku með atkvæðagreiðslu, má ekki bera upp aftur viðtökubeiðni frá honum fyr en að liðnum 2 mánuðum.

5. gr.

Sérhver félagsmaður er skyldur að kaupa félagsmerki "Dagsbrúnar" og bera við vinnu.

6. gr.

Eigi hafa aðrir en þeir, er 3. gr. tiltekur, rétt til að láta bera upp viðtökubeiðni í félagið. Undanþágu má veita frá þessu með samþykki 2/3 hluta atkvæða á trúnaðarráðsfundi og félagsfundi. Þeir félagsmenn, sem ekki fullnægja skilyrðum 3. greinar, eru ekki bundnir við kauptaxta félagsins eða samninga, sem það gerir við atvinnurekendur, enda eiga ekki atkvæði um þau mál.

7. gr.

Ef einhver félagsmaður getur ekki unnið fyrir fullu kaupi við erfiðisvinnu, sökum elli, lasleika eða þroskaleysis, getur hann gert kröfu til stjórnar félagsins um undanþágu frá ákvæðum verkkaupssamninga félagsins við atvinnurekendur. Skal þá stjórnin skipa 3 menn í nefnd til að kynna sér ástæður hans. Leggi nefndin til, að undanþágan sé veitt, skal stjórnin veita hana og taka um leið fram, í hverju undanþágan er fólgin og fyrir hve langan tíma hún er veitt. Undanþágu skal veita mönnum, sem eru 65 ára eða eldri, án nefndarskipunar. Menn, sem eru 60-70 ára að aldri, greiði hálf t ársgjald, eldri félagar eru gjaldfrjálsir.

8. gr.

Allir félagsmenn eru skyldir að hlýða lögum félagsins og fundarsamþykktum og uppfylla samninga, sem það hefir gert við atvinnurekendur eða aðra. Enginn getur, nema hann beri fram afsökun, sem fundur tekur gilda, skorað undan að taka á móti kosningu í stjórn eða útráfningu til annars starfs í þessum félagsins. Skyldur er og hver maður að taka á móti endurkosningu í 2 skifti eða gegna einhverju starfi, sem hann er skipaður í, eða kosinn til næstu 3 ár, en að þeim tíma liðnum getur hann fengið sig undanþegið^{því} í 3 næstu ár þar á eftir.

Hver félagsmaður, sem verður þess vís, að lögbrót hafi átt sér stað í félaginu, er skyldur til að lýsa yfir því við starfsmenn félagsins eða formann þess.

9. gr.

Hver sá maður er rækur úr félaginu, sem að álitum trúnaðarráðsfundar eða ályktunararfærs félagsfundar hefir unnið því ógagn, bakað því tjón, eða gert því eitthvað til vanza, sem ekki er álitid, að bætt verði með fé, svo og hver sá maður, sem ekki hlýðir lögum þess.

Ef félagsmaður er sakaður um lagabrot eða brot á fundarsamþykktum, skal trúnaðarráðsfundur úrskurða og ákveða, hvernig með skuli farið, og getur það úrskurðað menn til fésekta eða brottreksturs úr félaginu. Einnig getur það gefið þeim opinbera áminningu, eða svipt þá umboði til trúnaðarstarfa.

Skjóta má úrskurði um fésektir eða brottvikningu til næsta ályktunararfærs félagsfundar, en úrskurður trúnaðarráðs gildir þar til félagsfundur hefir ákveðið annað.

Úrskurði félagsfundar verður ekki áfrýjað.

10. gr.

Úrsögn úr félaginu getur átt sér stað, sé úrsegjandi skuldlaus við félagið. Skal hún vera skrifleg og afhendast formanni. Sá, er segir sig úr félaginu, skal láta félagsskírteini og félagsmerki sitt fylgja úrsögninni.

11. gr.

Ef maður segir sig úr félaginu, skal stjórnin athuga, vegna hvers úrsögnin kemur fram, og leggur hún álit sitt fyrir næsta trúnaðarráðsfund, er úrskurðar hvort úrsögnin er tekin gild.

12. gr.

Ef manni er vikið úr félaginu samkvæmt 9. gr., má ekki taka hann inn í félagið fyr en að ári liðnu, og því aðeins þá, að hann hafi bætt fyrir brottrekstrarsök sína. Þó má veita þeim undanþágu frá þessu, sem vikið hefir verið úr félaginu fyrir van-greiðslu á árstillögum.

13. gr.

Félagsmenn hafa rétt til að vera meðlimir í "Styrktarsjóði verkamanna í Dagsbrún", og aðrir ekki, en bundnir eru þeir við ákvæði sérstakrarvreglugerðar þess sjóðs.

14. gr.

Hver skuldlaus félagsmaður hefir rétt til að fá styrk úr "Styrktarsjóði verkamanna og sjómannafélaganna í Reykjavík" samkvæmt skipulagsskrá þess sjóðs.

IV. Stjórn.

15. gr.

Stjórn félagsins skipa 5 menn: formaður, varaformaður, ritari, féhirðir og fjármálaritari. Varastjórn skipa 3 menn með sömu verkaskiftingu og hinir þrír síðast-töldu.

16. gr.

Formaður kveður til félagsfunda og trúnaðarmannaráðsfunda og stjórnar þeim. Í upphafi hvers fundar hefir hann leyfi til að stinga upp á einhverjum viðstöddum félagsmanni til að stjórna fundinum. Hann undirskrifar gerðir félagsins og gætir þess, að allir starfsmenn geri skyldur sínar. Hann hefir umsjón með starfsemi félagsins og eftirlit með því, að fylgt sé lögum þess og reglum í öllum greinum. Hann geymir skjöl þess, ef það hefir ekki skrifstofu, ella skulu þau geymd þar. Hann ávísar reikningum á félagið til greiðslu.

17. gr.

Ritari heldur fundargerðabækur félagsins og inn færir í þær allar fundargerðir, lagabreytingar og aðaäreikning. Hann skal annast bréfaskriftir þess í samráði við formann.

23. gr.

Tillögur samkvæmt 22. gr. skulu fyrst prentaðar á kjörseðilinn undir bókstafnum A og tekið fram hvaðan tillögur þessar séu komnar.

Komi tillaga til kosninga frá ekki færri en 75 og ekki fleiri en 100 gildum félagsmönnum skal hún prentuð undir bókstafnum B og skýrt frá, frá hverjum hún komi fyrst og fremst. Komi fleiri en ein slík tillaga frá 75-100 fullgildum félagsmönnum, skulu þær einnig prentaðar á kjörseðilinn. Ræður þá kjörstjórn bókstöfum yfir aðrar tillögur, en þá sem kemur frá trúnaðarráði, hún skal stíð merkt A.

Í enga tillögu má taka upp nöfn manna, sem gefa skriflegt leyfi til að nafn þeirra sé sett á aðra tillögu.

24. gr.

Kosning skal hefjast 18. janúar og standa til dagsins fyrir aðalfund, um stjórn félagsins, varastjórn, stjórn vinnudeilusjóðs, endurskoðendur, trúnaðarráð og aðra fulltrúa, sem þurfa þykir að kjósa um, og tilkynnast eiga á aðalfundi. Óski kjósandi að kjósa eina prentaða tillögu á kjörseðli óbreytta, krossar hann við tillögubókstafinn, en óski kjósandi breytinga á tillögu, er hann kýs, er honum heimilt að strika út nöfn, og getur hann kosið menn í staðinn á annari tillögu og skal hann þá krossa við nöfn þeirra.

Ávalt skal vera einn maður tilnefndur af kjörstjórn sem kjörstjóri.

Þeir, sem fyrirfram er kunnugt um, að hafi 75-100 stuðningsmenn til kjörs, hafa einnig rétt að hafa viðstaddan fulltrúa fyrir sig. Ekki skal heimilt að viðhafa neinn kosningaáróður á kjörstað, né við hann, né hafa þar neinar tillögur, áskoranir eða hvatningar um kosninguna aðrar en leiðbeiningar samkvæmt lögumum.

25. gr.

Eftir að félagsmaður hefir greitt atkvæði, skal hann láta atkvæðaseðilinn í lokaðan atkvæðakassa. Lykilinn að kassanum geymir formaður kjörstjórnar. Kjörstjórn skal ganga úr skugga um, að kassinn sé tómur, áður en hann er innsiglaður af henni og hafa þeir, er standa að tillögum, rétt til þess að vera viðstaddir, er það er gert, og mega þeir innsigla kassann með innsigli sínu. Aðeins er leyfilegt að láta kosningu standa yfir fyrirfram auglýstan tíma daglega og skulu stíð vera viðstaddir umboðsmenn frá þeim, er standa að tillögum, ef þeir óska þess. Hver kjósandi skal undirrita með eigin hendi viðurkenningu fyrir því, að hann hafi móttekið atkvæðaseðil. Einnig skal kjörstjórn merkja við nöfn þeirra félagsmanna á kjörskrá, er afhentur er kjörseðill.

26. gr.

Kjörstjórn annast prentun allra atkvæðaseðla, er gilda eiga við allsherjaratkvæðagreiðslu og sér um, að atkvæðagreiðslan fari löglega fram og fullkomin leynd sé á því, hvornig menn greiði atkvæði. Hún telur atkvæði að lokinni atkvæðagreiðslu og

31. gr.

Fundum skal stjórnin eftir fundarsköpum, sem fálagið hefir samþykkt. Vafatriði um fundarsköp úrskurða fundir við einstök tækifæri. Að öðru leyti fer fundarstjóri eftir því, sem honum þykir best henta.

VI. Trúnaðarráð og deildaskifting.

32. gr.

Trúnaðarráð hefir æðsta vald í málum félagsins þar sem ekki er annars getið í lögum þessum, þó ávalt að undanskildum allsherjaratkvæðagreiðslum. Ráðið skal ætíð skipað 100 kjörnum fullgildum félagsmönnum. Skulu þessir trúnaðarmenn kosnir um leið og stjórn félagsins og á sama hátt. Tillögur um þá kosningu gerir 3ja manna nefnd, sem er skipuð samkvæmt 22. gr. Þækki í trúnaðarráði á árinu skal lögmaður félagsfundur kjósa nýja trúnaðarmenn þannig, að ráðið sé ávalt fullskipað.

33. gr.

Allar nefndir, sem starfa í félaginu, skulu kosnar af trúnaðarráði og skila álitinu sínu og störfum til þess, ef ekki er öðruvísi löglega ákveðið, þegar kosning fer fram.

34. gr.

Fundir skulu haldnir í trúnaðarráði ekki sjaldnar en einu sinni í mánuði frá 1. okt. til 1. maí. Annars boðar stjórnin til funda með auglýsingu í minnst einu dagblaði og í ríkisútvarpinu, eða bréflega, þegar hún telur þess þörf, eða þegar minnst 1/4 trúnaðarráðs æskir þess.

35. gr.

Heimilt er trúnaðarráðinu að skifta félaginu í deildir, er hver nái yfir ekki færri en 20 félagi og skifta forustu deildanna milli trúnaðarmanna og setja þeim starfsreglur.

36. gr.

Trúnaðarráðið setur sér sjálft starfsreglur og fundasköp innan þess valdsviðs, er lög þessi leyfa.

37. gr.

Stjórn félagsins er heimilt að stofna sérstaka deild fyrir pilti innan 16 ára, sem stunda algenga verkamannavinnu í bænum. Skal ákveða meðlimagjöld hennar sérstaklega, og enn fremur skal hún hafa eigin starfsemi og stjórn eftir því, sem fálagið samþykkir þar um.

38. gr.

Skyldur er hver félagsmaður að stuðla að því eftir mætti, að verkamenn gangi í félagið. Fáist maður ekki til þess, er félagsmönnum óheimilt að vinna með honum. Enginn félagsmaður má neita öðrum félagsmanni um að sjá skírteini sitt.

VII. Kjörstjórn.

39. gr.

Kjörstjórn skal skipuð þremur fullgildum félagsmönnum. Skal einn skipaður af stjórn félagsins, einn af trúnaðarráði og einn af félagfundi.

Þess skal gætt, að ekki séu í kjörstjórn fleiri en einn meðlimur úr stjórn.

Um leið og aðalmenn eru tilnefndir í kjörstjórn skal hver aðili skipa varamann.

VIII. Trúnaðarmannaráð.

40. gr.

Trúnaðarmannaráð hefir vald til þess að taka ákvörðun um, hvenær hefja skuli vinnustöðvanir og hvenær þeim skuli aflétt.

Í trúnaðarmannaráði eigi sæti stjórn félagsins og fjórir fullgildir félagsmenn kosnir til eins árs í senn á fyrsta fundi trúnaðarráðs eftir aðalfund félagsins. Í forföllum aðalmanna taka varastjórnarmenn félagsins sæti í trúnaðarmannaráði fyrir stjórnarmeðlimi, en trúnaðarráð kys fjóra varamenn af sinni hálfu.

Trúnaðarmannaráðsfundur er lögmæstur, ef meirihluti meðlima þess mæta. Formaður félagsins skal vera formaður trúnaðarmannaráðs og ritari félagsins ritari þess. Formaður kveður trúnaðarmannaráð til fundar með þeim hætti, sem hann telur heppilegast.

Ákvarðanir um að hefja verkfall eða aflétta því eru lögmætar og bindandi fyrir félagið og meðlimi þess, ef a.m.k. 3/4 hlutar greiddra atkvæða á lögmætum trúnaðarmannaráðsfundi hafa samþykkt þær.

Á fyrsta fundi trúnaðarráðs eftir að lagabreyting þessi gengur í gildi skal það kjósa trúnaðarráðsmenn.

IX. Félagsskírteini.

41. gr.

Allir skuldlausir félagar og nýjir félagar eiga rétt á að fá félagsskírteini hjá stjórninni gegn gjaldi, enda skal þeim skylt að kaupa það. Skírteinið sannar hvar sem er félagarétt manna. Þegar á fund er farið skal hver félagsmaður sýna dyraverði félagsskírteini við innganginn, ella er honum ekki heinil innganga í fundarsalinn, nema formaður eða fundarstjóri leyfi.

X. Fjármál.

42. gr.

Upphæð árstíllags og greiðsluáferð skal ákveða á aðalfundi hverjum fyrir það ár, sem yfir stendur. Skal félagsstjórnin leggja fyrir aðalfund ákveðnar tillögur um það. Tillaga um lákkun á árstíllagi nær því aðeins samþykki, að $\frac{2}{3}$ atkvæða séu með henni. Gjaldldagi árgjaldsins er 15. maí ár hvert.

43. gr.

Af tekjum félagsins skulu greidd öll útgjöld við störf þess, svo sem húsaleiga, prentunarkostnaður, starfsmannalaun og annar kostnaður, sem stafar frá löglegum samþykktum félagsfunda, trúnaðarráðsfunda eða stjórnar.

XI. Fræðslunefnd.

44. gr.

Félagsstjórnin skipar 5 manna fræðslunefnd á næsta fundi eftir aðalfund, og er hún fastanefnd allt árið. Skal hún annast um að haldnir séu fyrirlestrar eða ræður fluttar á fundum í félaginu, svo oft sem því verður við komið. Skal hún haga til, að efni sé valið eftir þörfum og hæfi félagsmanna; einkum ber henni að láta leiðbeiningar og fræðslu í þjóðnegunarfræði, félagsfræði og jafnaðarmálum ganga fyrir öðru. Hún skal ^{hafa} og ásamt stjórn félagsins meðgerð með útgáfu rita eða bóka, sem félagið kostar eða tekur þátt í.

XII. Allsherjaratkvæðagreiðsla.

45. gr.

Stjórn félagsins, trúnaðarráð eða lögmaður fundur eða hverfisfundur er minnst 300 fullgildir félagsmenn mæti á fundi eða hverfafundum getur ákveðið að láta fara fram allsherjaratkvæði í félaginu um mál, sem lögð eru þannig fyrir, að hægt sé að svara með jái eða nei, eða kjósa milli tveggja tillagna, og skulu þá tilbúnir greinilegir atkvæðaseðlar um málið, svo kjósandi þurfi aðeins að krossa við já eða nei, eða við aðra tillöguna, ef tvær eru. Ráðleggingar slíks lögmaðs félagsfundar eða hverfafunda, trúnaðarráðsfundar eða stjórnar viðvíkjandi atkvæðagreiðslunni mega fylgja á atkvæðaseðlinum. Allsherjaratkvæðagreiðsla er úrslitaályktun í öllum félagsmálum.

XIII. Lagabreytingar.

46. gr.

Lögum þessum má breyta með meiri hluta atkvæða við allsherjaratkvæðagreiðslu, enda hafi breytingin áður verið rædd á tveimur lögmaðum fundum.

Á atkvæðaseðlinum skal fylgja álit meirihluta trúnaðarráðs.

Um leið og samþykkt er breyting á lögnum, skal ákveða hvenær breytingin gengur í gildi.

Lög þessi öðlast gildi þegar í stað.

Bráðabirgða ákvæði.

Trúnaðarráð skipa til næsta aðalfundar þeir félagsmenn, er kjörnir voru í trúnaðarmannaráð í janúarmánuði 1938.

Í laganefnd:

Guðm. Ó. Guðmundsson.

Jón Guðlaugsson

Friðleifur Friðriksson.

R e g l u r
um kjör deildarstjórna og fulltrúa.

1. gr.

Deildarstjórnir skipa þrjú deildarmenn og fulltrúar skulu vera 1 fyrir hverja 20 deildarmenn. Varamenn í deildarstjórn skulu vera þrjú og varafulltrúar helmingi færra en aðalfulltrúar.

Hverjum deildarmanni er heimilt að gera tillögur um val á hverjum deildarmanna sem hann vill, til þess að vera í deildarstjórn eða fulltrúi fyrir þá deild sem hann er í. Tillögum um fulltrúa skulu þó fylgja meðmáli fjöggra deildarmanna en ekki fleiri.

2. gr.

Kjörgengi fer samkv. lögum félagsins og ræðyr úrskurður félagsstjórnar, en heimilt er að bera hana undir aðalfund.

3. gr.

Deildarstjórn er skylt að gera tillögur um val nægilega margra fulltrúa, heimilt er að gera tillögur um fleiri og skylt að gera tillögur um nægilega margra varamenn, ef deildarmenn hafa ekki gert það.

4. gr.

Tillögum skal skilað til félagsstjórnar eigi síðar en 15. febr. ár hvert.

5. gr.

Deildarmenn skulu jafnan eiga þess kost að fá að vita hjá deildarstjórn, hvaða tillögur hafa verið gerðar um val deildarstjórna eða fulltrúa.

6. gr.

Atkvæðagreiðsla skal vara skrifleg og leynd. Munnleg atkvæðagreiðsla um kjör varamanna er þó heimil ef fundarmenn samþykkja með meirihluta atkvæða.

7. gr.

Fyrst skal kosin deildarstjórn og síðan varamenn í hana. Þá fulltrúa og síðast varamenn þeirra.

8. gr.

Deildarstjórn sér um að kjörseðlar séu til og skulu þeir gerðir þannig:

Til deildarstjórnar vals skal ræða nöfnum þeirra manna, sem tillögur hafa verið gerðar um í stafrófsröð.

Til fulltrúavala skal fyrst ræða nöfnum þeirra manna sem deildarstjórn hefir gert tillögur um, og síðar hinna.

Deildarstjórn er heimilt að taka fram á kjörseðli hverjar tillögur hún hefir gert.

9. gr.

Kosningin fer þannig fram að sett, er X framan við nafn þess manns er kjósendinn vill kjósa.

10. gr.

Þegar kosningu aðalfulltrúa er lokið skulu varafulltrúar kosnir á þann hátt að fundarstjóri latur strika út af kjörseðli þá sem ko kosnir eru og skulu varafulltrúar kosnir meðal þeirra sem eftir eru.

11. gr.

Varamenn taka sæti aðalmanna í forföllum þeirra eftir atkvæðamagni.

12. gr.

Um fundarskóp á deildarfundum fer eftir lögum félagsins og almennum reglum.

13. gr.

Úr ágreiningsatriðum er upp kynni að koma um skýringar á reglum þessum ræðyr félagsstjórnin en aðalfundur sker úr til fullnaðar.